

МОЖЛИВОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ БАНКІВСЬКОГО КОМПЛАЄНСУ

У тезах розкривається необхідність впровадження у банках сучасних комп'ютерних технологій для забезпечення комплаєнсу. Визначаються напрями використання штучного інтелекту у цій сфері.

Ключові слова: *банківський бізнес, комплаєнс, ризики, штучний інтелект*

Поступова цифрова трансформація банківського бізнесу, яка вже стала реальністю, охоплює різні його сфери – платіжні технології, дистанційне обслуговування клієнтів, розвиток взаємовідносин з ними, розробка і освоєння нових продуктів, ризик-менеджмент, внутрішньобанківські операції та ін. Достатньо активно інформаційні технології впроваджуються і в комплаєнс, який останній часом став одним з важливих напрямів діяльності банків в усьому світі. Під комплаєнсом (від англ. *compliance* – відповідність), як правило, розуміється складова системи управління організацією, що здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства, нормативних документів, правил наглядових органів, стандартів міжнародних організацій, кодексів поведінки.

Загальновідомо, що банківський бізнес є одним з найбільш регульованих, щоденна діяльність банків пов'язана з дотриманням великої кількості правил і нормативів. Отже, важливість комплаєнсу пояснюється тим, що реалізація ризиків невідповідності може призвести до застосування до банківських установ різноманітних санкцій, а також до їх фінансових або репутаційних втрат. За даними *Boston Consulting Group*, лише з 2008 по 2017 роки найбільші світові банки заплатили 321 млрд. дол. штрафів за різноманітні порушення, від легалізації доходів й фінансування тероризму – до маніпуляцій ринком [1]. Одночасно, практика свідчить, що забезпечувати комплаєнс тільки силами власних працівників стає все витратнішим. За підрахунками, середній банк задіює до 10-15% трудових ресурсів на виконання всіх вимог регуляторів. А такі гіганти, як *HSBC*, *Deutsche Bank* та *JPMorgan*, витрачають понад 1 млрд. дол. на рік на дотримання регуляторних норм та здійснення контролю [2]. Тому зрозуміло, що впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій для комплаєнсу є життєвою необхідністю для банків і перспективною сферою діяльності для ІТ-компаній, яка отримала назву *RegTech*.

Вирішення багатьох з таких завдань, як моделювання, сценарний аналіз та прогнозування; проведення ідентифікації клієнтів; моніторинг організаційної культури; збирання та аналіз даних для ризик-менеджменту може базуватися на використанні штучного інтелекту (ШІ), який визначається як здатність

комп'ютерних програм отримувати і застосовувати знання без участі і втручання людини. Так, *Citigroup* вже використовує систему ШІ від компанії *Ayasdi* для проходження стрес-тестування ФРС США, що раніше не завжди вдавалося без її застосування. Ця система використовує топологію, розділ математики, що вивчає явище неперервності, для розпізнавання структури даних і знаходження складних взаємозв'язків. Ряд банків тестує штучний інтелект для моніторингу переговорів менеджерів з клієнтами і проведення службових розслідувань, коли програмою миттєво аналізуються записи з багатьох різних джерел і перевіряються тексти, аудіо- і відеозаписи. Системи ШІ допомагають банкам відповідати на різноманітні запити регуляторів, у тому числі, пов'язані зі скаргами клієнтів, що, зазвичай, вимагає багато часу й ресурсів. Штучний інтелект здатний швидко знайти інформацію про будь-якого клієнта або транзакцію. Зокрема, технологія *ABBYU Comprino* обробляє дані, що містяться у наказах, звітах, листах, за необхідності, виділяючи у тексті конкретні об'єкти і зв'язки між ними: імена людей й їх паспортні дані, назви компаній й їх коди та інші характеристики. Алгоритми обробки природної мови (*NLP*) застосовуються банківськими установами для відстеження та порівняння змін у регуляторних документах. Багатьма банками технології штучного інтелекту тестуються для здійснення політики «Знай свого клієнта» і для реалізації, в цілому, системи протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму, яка, як відомо, є дуже витратною. Відповідні алгоритми сканують клієнтські документи, а потім звіряють отриману інформацію з даними з Інтернету. Якщо виявляється невідповідність, піднімаються так звані «червоні прапорці», тобто попередження співробітникам банку про необхідність додаткового вивчення клієнта. Одночасно, однією з основних проблем у цій сфері виступає необхідність вивчення величезних обсягів інформації про клієнтські операції. Алгоритми ШІ, які функціонують, наприклад, у канадському *Scotiabank* або італійській групі *Intesa Sanpaolo*, аналізують транзакції з точки зору набагато більшої кількості параметрів, ніж це можливо при роботі людини, використовують машинне навчання для виявлення підозрілих операцій і таким чином суттєво зменшують число помилкових попереджень, даючи можливість співробітникам зосередитися на реальних проблемах.

На завершення, зазначимо, що технології ШІ не замінюють людину у прийнятті управлінських рішень, а допомагають зробити це швидше і якісніше, що сприяє підвищенню ефективності банківської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Finch G. World's Biggest Banks Fined \$321 Billion Since Financial Crisis. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-03-02/world-s-biggest-banks-fined-321-billion-since-financial-crisis> (дата звернення: 03.04.2020).
2. Arnold M. Market grows for 'regtech', or AI for regulation. *Financial Times*. 14.10.2016. URL: <https://www.ft.com/content/fd80ac50-7383-11e6-bf48-b372cdb1043a> (дата звернення: 04.04.2020).
